

Vánoce na nesprávném místě

Elizabeth Prokešová

Ava

Nastoupím do přeplněného vlaku s vědomím, že si nesednu, protože nemám místenku. Pěkný začátek Vánoc. Celý den je na prd a k tomu teď ještě strávím cestu ve stoje. To všichni ti lidi jako nemohli jet dřív? Já vím, není to ode mě fér. Ale já jsem třeba jet dřív měla.

Ukradnu nějaké místo v uličce a dokonce se mi povede vecpat se na kousek zvláštního výčnělku. Nevím, co to je, ale právě se to na následující tři hodiny stalo mým sedátkem.

Svléknu si kabát se šálou, protože je tu neskutečné vedro, jak už to ve vagonu plném lidí bývá. U sebe si držím svůj kufr, kam odložím kabát se šálou a z batohu vytáhnu knihu. Vlak se rozjede a já se snažím nějak uvelebit, abych si mohla číst.

Zhruba po pěti minutách se mi to povede a já se začtu. Přestanu vnímat okolí a soustředím se jen na děj knihy.

„S dovolením,“ ozve se nade mnou mužský hlas.

Ani jsem si nevšimla, že se někdo začal prodírat uličkou směrem k toaletě.

„Jistě,“ odpovím s pohledem upřeným do knihy a neohrabaně se zvednu. Vlak v tu chvíli přejede přes výhybku a já při zvedání neudržím rovnováhu. Spadnu. A to přímo před sebe na toho kluka, u kterého ani nevím, jak vypadá, protože jsem se na něj nestihla podívat. Chci se zvednout, ale vlak vjede do tunelu a k našemu štěstí tady nesvítí žádná světla. Slabá záře jde z kupé, které je vedle nás, ale není to dostačující, abychom něco viděli.

„Pardon,“ omluvím se, ale nedaří se mi najít ztracenou rovnováhu. Kluk mě obejmě a postaví na nohy. Moc krásně voní. Jako mentol a něco zemitého. Nedokážu přijít na to, k čemu to přirovnat.

„Zvládnou i horší nárazy,“ zašeptá mi u ucha. Polekaně sebou trhnu.

Ucítím, že mě obejmě a pokračuje v cestě. Podívám se za ním, ale vidím jen siluetu. Je to kluk v černém kabátu, s delšími vlasy po ramena a je trošku vyšší než já. Z tunelu vyjedeme ve chvíli, kdy kluk zmizí za rohem.

Podívám se dolů, abych sebrala knihu, která mi vypadla z ruky. Opřu se zády o stěnu dělicí kupé od chodby, a zadívám se ven z okna. Je tam krásná zasněžená krajina. Po dlouhé době jsou v Česku bílé Vánoce a já jsem za to neskutečně ráda. Do odjezdu jsem si užívala vánoční Prahu a teď mě uvítá vánoční Ostrava. Domov.

Podívám se doprava a vidím, že se ten kluk už vrací. Není to typ modela, spíš taková nekonvenční krása, co zaujme až na druhý pohled. Má výrazné rysy a šedomodré oči, které kontrastují s tmavými vlasy.

Uhnu mu, aby se mohl vrátit na svoje místo, odkud přišel, ale on se postaví vedle mě a opře se o okno. Nervózně se na něj usměju a najednou nejsem schopná udržet pohled na jednom místě.

„Zrovna jde průvodčí, a tak se nechci mačkat v protisměru. Počkám tady, dokud nepřejde. Nevadí?“ vysvětlí.

„Vůbec ne,“ pokrčím rameny.

„To jsem rád,“ usměje se na mě. Já mu úsměv rozpačitě oplatím.

„Vážení cestující ...“ začne hlásat reproduktor, ale přestanu ho vnímat, protože neznámý kluk na mě znovu promluví.

„Nemáte místo?“

„Mám, ale v tom předchozím, který jsem nestihla.“

Usměje se, prohlédne si mě a rozhlédne se kolem. „Tady by se hodil zázrak nebo volný sedadlo.“

„Zázrak beru hned. Sedadlo bych si nechala poslat později.“

On se upřímně zasměje. „Kámoš si to na poslední chvíli rozmyslel a tak je sedadlo vedle mě volné. Nechcete ho?“

„Ne, to nemůžu.“

„Proč by ne? Jen pojd'te,“ řekne a natáhne se po mém kufru. Popadnu rychle kabát se šálou a batoh. Počkáme, až průvodčí otevře dveře jednoho kupé a uvolní nám cestu.

Vejdeme do kupé, kde má místenky a klučina dá můj kufr nahoru. Sedne si na sedadlo uprostřed a mě ukáže na poslední volné sedadlo u dveří. Pověším si kabát a batoh si dám na policičku pod kufr. Sednu si a rozpačitě se na něj usměju. „Takže jste zachránce sedadel i lidí?“

„Tak nějak. Já jsem Jonáš.“

„Ava.“

Jonáš

Když vysloví svoje jméno, zarazím se. „Ava?“

„Máma je švýcarka, co si zamilovala Moravu,“ pokrčí rameny.

Jasně, to je ten nádech, který vnímám. Vlasy má světle hnědé až popelavě plavé s jemným přirozeným vlněním. Pleť má světlou s lehkým růžovým tónem a teď ji mám tak blízko sebe, že vidím drobné pihy na lících a nose. Oči jsou šedozelené s chladným, ale hlubokým výrazem. Působí klidně, ale když se usměje, oči se jí úplně rozjasní.

Teď má na sobě tlustý béžový svetr, který jí sahá až po bradu, černé upnuté kalhoty, hnědé pohory alá dřevorubec.

„Moravu? Ale jedeš z Prahy?“

„Jo. Jedu domů, za rodiči. Normálně bych jela dřív, ale v kavárně bylo potřeba, abych vzala dnešní směnu, protože tu nikdo nechce. Takže jedu až teď.“

„Jsi z Moravy? Vůbec bych to neřekl.“

Ona se začervená. „Maminka se mnou mluví francouzsky, rodiče mezi sebou anglicky a táta na mě česky. Myslím, že proto se na mě typicky Moravské nářečí moc nepodepsalo,“ pokrčí rameny.

„Ty jedeš taky domů?“

„Tak nějak. Jedu vypomáhat ...“ zarazím se. Pokud ona jede na Moravu a já do Brna ... „Buď já, nebo ty sedíš ve špatném vlaku.“

„Cože?“ podiví se.

„No, já jedu do Brna, takže je nemožné, abychom seděli ve stejném vlaku,“ pokrčím rameny.

Ona vyděšeně vytřeští oči. V ten moment otevře dveře průvodčí.

„Prosím vás, kam jede tenhle vlak?“ zeptá se vyděšeně Ava a podává mu mobil s QR kódem jízdenky.

„Do Brna,“ zamračí se. „Slečno, vy ale ...“

„Sedím ve špatném vlaku,“ vydechne Ava. „Mám šanci se ještě dostat na ten správný?“

Průvodčí chvílku ťuká do přístroje a pak řekne: „Obávám se, že to časově není možné.“ Zkontroluje jízdenky ostatním a pak se znovu podívá na Avu. „Co s vámi? Budete si muset koupit lístek.“

„Ale já jsem poslední peníze dala za tenhle,“ povzdechne si.

„Mám jeden lístek do Brna na víc, jestli to nějak pomůže,“ ozvu se.

„Co budu dělat v Brně?“

„Minimálně tam dojedeš zadarmo,“ zazubím se na ni.

Průvodčí pozvedne jedno obočí. Ukáží mu jízdenku, kterou mám na víc, a on se zase podívá na Ava.

„No, tak co mi zbývá,“ povzdechne si Ava. Průvodčí načte jízdenku a pak odejde. „Myslím, že dneska jsi můj anděl strážný.“

„To mi lichotí. Normálně nastupuješ do jiných vlaků?“

Šťouchne mě do žeber a já se zasměju. „Nech si to. Už tak jsem měla dneska dost na prd den a teďka ještě nebudu na Štědrý den s rodinou.“

„To mě mrzí. Ale věř mi, že Vánoce v Brně jsou kouzelné. Doslova,“ pohodím laškovně obočím.

„Možná pro někoho, kdo tam má být. Což já nejsem.“

„Dobře, vydrž,“ řeknu, vytáhnu mobil z kapsy a vytočím tetino číslo.

„Co to děláš?“ naznačí rty. Rukou jí ukáží, aby vydržela.

„Ahoj, tady Jonáš.“

„Ahoj, děje se něco?“ ozve se teta.

„Ne, všechno dobrý.“

„Jsi už na cestě?“

„Jo, jsem na cestě... vím, že už to asi máte hotový... ale napadlo mě něco ... nemáte náhodou někoho, kdo by dneska ještě jel do Ostravy? Třeba s autem, zásoby, nebo tak?“

„Ne, proč? Věci už jsou rozvezené a všichni jsou na místech. Nehledě na to, že je dneska Štědrý den, takže se to snažili stihnout do tří, aby mohli ke svým rodinám, víš?“

„Jo, já vím, že je Štědrý den, ale ... mám tu jednu spolucestující, co tam měla být, jenže nasedla na špatný vlak.“

„To má být vtip?“

Zasměju se. „Ne, není to vtip, fakt se to stalo.“

„Sice jsme dobročinná organizace, ale asi ne úplně takhle.“

„Jasně, rozumím. Já jen, kdyby někdo jel, mohla by se svézt...“

„Hele, ráda bych pomohla, ale nedá se svítit. Nikdo dneska už nikam nepojede. Nebo vydrž ...“ napjatě čekám, co mi teta poví. „Ne. Nikdo dneska nejede.“

„Jo, chápu. V pohodě, díky moc, že jsi to vůbec zkusila.“

„No, není za co. Je pěkná?“ Když neodpovím, teta pokračuje. „Takže je. Vezmi ji na trhy a ukaž jí krásy Brna.“

„Jo, já vím. Jasně. Díky. Pa.“

Ava na mě nedočkavě hledí.

„Tak nic. Zkusil jsem tetu, která vede dobročinnou organizaci, ale nikdo dneska už do Ostravy nejde.“

„Nevadí. Ale děkuju, že jsi to aspoň zkusil,“ usměje se smutně Ava.

Ava

Cesta vlakem s Jonášem uteče rychle. Je to zábavný společník. Snažila jsem se dovolat našim, ale nikdo mi to nebere. Ani mě to nepřekvapuje, protože oni nejsou ten typ lidí, kteří by byli neustále na mobilu. Poslala jsem jim zprávu, že jsem ve špatném vlaku a že jedu do Brna. Co budu dělat dál, ještě nevím.

„A cože vlastně jedeš dělat do Brna?“ zeptám se Jonáše, když pomalu postupujeme uličkou, abychom vystoupili. On má na zádech svou velkou krosnu a před sebou tlačí můj kufr. Já jdu před ním jen s batůžkem.

„Jedu vypomáhat ...“

„Postupujte, prosím vás,“ ozve se za ním našťvaný hlas. Otočím se zpátky dopředu a vidím, že tam je mezera. Není nijak velká, ale někdo se chce evidentně dostat rychle ven. Chápu. Takže se soustředím, abych postupovala s řadou a zbytečně nezdržovala.

„Už si byla někdy na Vánočních trzích v Brně?“ zeptá se mě Jonáš, když se ocitneme na peróně.

„Ne. Vlastně jsem asi v Brně ještě nebyla,“ usměju se rozpačitě.

„Tak to napravíme. Necháme si zavazadla v úschovně a já ti ukážu krásu tohoto města,“ zazubí se na mě.

„No, ale nejdřív bych měla vyřešit, co vlastně budu dělat. Jsem v cizím městě, bez peněz, se skoro vybitým mobilem a bez místa přespání.“

„Když už jsi sem omylem dojela, zkus to brát jako znamení.“

„Znamení čeho?“

„Že máš být zrovna tady. Znáš to. Vánoce a malé zázraky. Nebo snad nekoukáš na vánoční romance?“

„Neříkej mi, že jsi fanda přelázaných vánočních romancí, kde na sebe z nepochopitelného důvodu narazí dva lidé a zamilují se na první pohled. Pak se ale jejich cesty rozdělí a on za ní nakonec letí jako magor nejlépe přes celou zemi, aby jí vyznal lásku.“

„Ano, to přesně jsem.“

„Aaa, to snad není možný. S kým se to bavím,“ zasměju se. Nesnáším vánoční romance. Je to všechno tak strašně umělé a nereálné.

„Pojď se mnou na vánoční trhy a já ti ukážu všechnu tu vánoční romantiku.“

Protočím oči, ale co jiného mi zbývá.

Najdeme úschovnu, kde necháme jeho krosnu a můj kufr s batohem. Jediné, co si nechám je peněženka, kde nemám ani korunu, mobil a klíče v kapsách kabátu.

„Připravená?“

„Ne, něco mi říká, že se na tohle připravit nedá.“

Z hlavního nádraží se vydáme podchodem na druhou stranu. Tohle prostředí zatím moc romanticky nevypadá. Ani moc čistě, natož vánočně. Automaticky se přiblížím k Jonášovi, až se naše ramena dotýkají.

„Pak už to bude lepší. Slibuju,“ řekne potichu nakloněný ke mně.

Ulice před námi se pomalu rozsvěcí, jako kdyby město rozbalovalo svůj vlastní vánoční papír.

Z výloh voní káva, cukroví a parfém, který někdo právě zkouší v drogerii na rohu. Sklo se leskne od světýlek, v nichž se odrážejí kolemjdoucí neznámí lidé, kteří se míjejí, ale na okamžik tvoří stejné příběhy.

Musím se dívat na všechny strany a i nahoru na budovy. Jsem fascinovaná stejně, jako když jsem se na své první Vánoce procházela v Praze.

Jonáš mě nesměle chytí za ruku a já se na něj podívám. V očích se mu zračí pobavení a ještě něco. Dívá se na mě, jako kdybych byla nejhezčí věc v ulici právě já. Uhnu pohledem a pokračujeme dál ruku v ruce na náměstí.

Když se otevře prostranství trhů, nestačím zírat. Stojíme trochu výš, takže krásně vidím na celé náměstí. Je zde velký vánoční strom, pod ním betlém a samozřejmě hodně lidí. Pomalu procházíme náměstím, až se Jonáš zastaví u jednoho stánku, kde jsou ručně vyřezávané věci. Něco vezme do ruky a podá to prodejci. Ten to zabalí, vrátí mu to a vezme si od Jonáše peníze. Jonáš strčí sáček s věcí do kapsy a pokračujeme dál.

Blížíme se k nějakému kostelu, kde jsou dřevěné osvětlené domečky.

„Vidíš ten kostel? Svatý Jakub. Zvenku vypadá, jako by byl z kamene, ale ve skutečnosti je z příběhů.“ Povytáhnu tázavě obočí a on se ušklíbne. „Každý kus zdi tu má svoje tajemství. Třeba

támhle v podzemí pod námi je kostnice, druhá největší v Evropě. Říká se, že tam odpočívá přes padesát tisíc lidí. A přesto to není smutný místo... spíš zvláště klidný.“

„Takže stojíme nad pohřebištěm?“ zachvěju se z té představy.

„Když jsem tam byl poprvé, měl jsem pocit, že ti lidé tam dole nejsou mrtví. Že jen poslouchají, jak nahoře pořád chodíme, spěcháme, dýcháme. A možná se smějí, že řešíme, kam jet na svátky a kdo komu nestihl zavolat. A víš, co je nejvtipnější?“

Zavrtím hlavou.

„U jedné zdi je prý vytesaný malý chlapík. Takový naháček, co kouká ven a ukazuje holý zadek směrem k radnici. Legenda říká, že to byl kameník, co se s radními pohádal, a chtěl jim to takhle vrátit. Brněnská spravedlnost v kostele.“

Zasměju se. „Takže když to shrnu. Kostel, co schovává pod nohama mrtvé, nahoře anděly a na fasádě vztyčený prostředníček.“

Pokračujeme dál, až dojedeme na další náměstí s parkem. „No, a tohle je Moravské náměstí.“

„A proto je tady Ruské kolo?“

„To je vánoční vyhlídkové kolo.“

„Ach tak. Omlouvám se,“ zasměju se. „A o tom mi něco povíš?“

„Bohužel. O něm jsem si ve vlaku nestihl nic přečíst.“ Praštím ho do hrudi. „Za co?!“

„Snažíš se udělat dojem?“

„Tak nějak,“ pokrčí rameny. Pokračujeme v chůzi parkem, až zahlédnu kluziště. Chytnu ho za paži i druhou rukou a on se zarazí.

„Řekni, že půjčují brusle?“

„Ano, ale ...“ nemá čas protestovat. Už ho táhnu ke kluzišti a zastavíme se ve frontě. Před námi jsou jen tři lidé, tak jsme rychle na řadě.

Půjčím si brusle, obujeme si je a vyrazíme na led. Jen co se čepele dotknou ledu, okamžitě vystřelím a začnou se mi vybavovat skoro všechny choreografie. Už je to strašně let, ale tohle se nezapomíná. Udělám jednu piruetu a otočím se na Jonáše, který stojí opřený o mantinel kousek od vchodu na led.

Jonáš

Když ji vidím, jak se rozjede na ledě, je mi jasné, že ta ví, co dělá. A když pak udělá piruetu, potvrdí mi moje domněnky. Opatrně vlezu na led a posunu se jen kousek podél mantinelu. V životě jsem na tom nestál a vůbec nechápu, proč to dělám teď. Mohl jsem prostě říct ne, jenže jejímu výrazu nadšení říct ne, nešlo.

Přijde ke mně a opře se o mantinel. „Nech mě hádat. Neumíš bruslit,“ zasměje se.

„Jop,“ řeknu nervózně.

„Cože? Já to myslela jako vtip.“

„Ne, to není vtip.“

„Dej mi ruce,“ napřáhne ke mně ty svoje.

Já pevně sevru mantinel. „V žádném případě.“

„Ale no tak. Věř mi,“ usměje se na mě.

Chytnu ji za jednu ruku a pak opatrně za druhou. Ona se pomalu pozadu rozjede a já s ní. Nehýbu se. Jsem celý zkoprnělý a nechám se pomalu táhnout Avou. Ona se neskutečně culí a dívá se mi do očí. Občas zkontroluje cestu za sebou, abychom do nikoho nenarazili. Není to tak špatný.

Jenže pak vidím periferně, jak se na nás neovladatelně rítí nějaký malý kluk a volá pozor. Přitáhnu si Avu k sobě, zatočíme se a padneme na led. Já jsem dole a Ava leží na mě. Zvedne se na rukou, aby na mě viděla, a začne se smát.

„Co vyvádíš?“ zeptá se pobaveně.

„Jel přímo na nás, tak jsem myslel ...“ začnu se taky smát.

Její pohled začne těkat mezi mýma očima a rty. Její obličej se skoro neznatelně přiblíží a tak lehce nadzvednu hlavu. Když už se naše rty skoro dotknou, zazvoní mi mobil. Ava se usměje a zvedne se. Já se taky vyškrábu na nohy, jen ne tak elegantně jako ona.

Vylovím mobil a zvednu příchozí hovor od tety.

„Ano?“

„Ještě máš tu krásnou spolucestující u sebe nebo už si ji ztratil?“

„Ha, ha. Je tady se mnou.“

„Tak jí můžeš říct, že se zázraky dějí. Nebo aspoň pro ni. V pobočce v Ostravě se rozbil konvekták, takže Robin z Brněnského skladu poveze ten starý do Ostravy. Mohl by tvou dívku svést.“ Podívám se na Avu a ta si mě měří pohledem.

„To je parádní. Teda to, že ji Robin může svést, ne že se rozbil konvekták.“

Ava vytřeští oči.

„Zvládnete být za patnáct minut u nádraží? Nabere ji tam dodávkou.“

„Jasný, běžíme tam. Děkuju, tetičko.“

„Nemáš zač, synovečku.“ Uklidím mobil do kapsy. „Robin musí dovést konvekták do Ostravy. Za patnáct minut tě může nabrat na nádraží.“

„Patnáct minut?! Pane bože!“ vyjízkně. Rozjede se rychle k východu z ledu, ale pak si zřejmě uvědomí, že já tohle udělat nemůžu a tak se pro mě vrátí, abychom spolu odjeli z ledu.

Ava

Doběhneme na nádraží ruku v ruce a rychle vyzvedneme naše zavazadla. Když vyjdeme před budovu, tak na místě označené K + R stojí dodávka s nápisem azylové centrum Druhá šance. Znam ty azylové domy. Pomáhají bezdomovcům, aby mohli začít znovu.

„Tvoje teta vlastní Druhou šanci?“ podívám se a zpomalím. Jonáš ne. Ten rychlou chůzí dojde k dodávce a otevře dveře spolujezdce.

„Ano,“ usměje se. Vezme si ode mě kufr a dá ho nahoru. Pomůže mi nastoupit a zůstane na mě hledět. Pak z kapsy vytáhne sáček z trhu a podá mi ho. Podívám se dovnitř a je to malý dřevěný ptáček.

„Říká se, že ptáci nikdy nezabloudí. Vždycky nakonec najdou cestu. Možná bys ho měla mít u sebe.“ Strašně hezky se usměje a mě se oči podlijí slzami. „Šťastné a veselé, Avo.“

„Šťastné a veselé, Jonáši.“ Zavře dveře a dodávka se rozjede. Nedokážu od něj odtrhnout oči. Najednou mi nepřipadá správné, že odjíždím.

K našim dorazím lehce po půlnoci. Všichni mě vítají jásotem. Je pěkné být doma. Konečně u rodiny, za kterou jsem se snažila dostat. Jenže já necítím radost. Cítím jen smutek a myšlenky mi utíkají k Jonášovi.

Zhruba kolem jedné se dostanu do postele a dám si nabít mobil. Nemám ho jak kontaktovat, protože neznám jeho příjmení ani jeho číslo.

Vyhledám si azylové centrum Druhá šance a hledám jméno majitelky. Chvilku mi to trvá, ale nakonec jsem úspěšná. Nikola Marková. Takže hned otevřu Instagram a vyhledám Jonáš Marek. Díky bohu po pár chvilkách mám jeho profil. Prohlížím si jeho fotky, dokud neusnu.

Ráno se probudím celá rozlámaná s mobil stále v ruce. Všimnu si, že Jonáš přidal storýčko. Podívám se na něj a je to fotka z vlaku. U toho je popis: „Směr Ostrava. Asi jsem se zbláznil.“

Srdce se mi rozbuší neskutečnou rychlostí. On jede do Ostravy?!

Vymrštím se z postele, osprchuju se a vydám se na nádraží. Ani nevím proč, protože šance, že jede za mnou je mizivá. Nehledě na to, že nevím, v kolik přijede. Ale tohle všechno je mi jedno.

Dorazím na nádraží a vidím, že první vlak z Brna dorazil před deseti minutami. Podívám se na Instagram a je tam od Jonáše další storýčko. Vyfotil kelímek s kávou z nádražní kavárny. Rozeběhnu se rychle k ní a ... je tam. Stojí před kavárnou v tom černém kabátě s rozčuchanými vlasy a hledí přímo na mě.

Ušklíbne se a vydá se ke mně. Nemám šanci cokoliv říct, protože mě chytne za zátylek a políbí.

„Nazdar salkerko. Sice jsem neletěl přes celou zemi, ale ...“

Nenechám ho to doříct a rovnou ho znovu políbím.